

VERTROUWELIJK

OVERZICHT VAN DE HOUDING VAN DE CPN INZAKE DE VAKBEWEGING.

S a m e n v a t t i n g

Vanaf het ogenblik waarop bleek dat de EVC geen sterke, zelfstandige rol in het maatschappelijke leven vermocht te spelen, streeft de CPN-leiding en met name De Groot, naar een andere - meer effectieve - wijze van werken van de communisten in de vakbeweging. Dat wil zeggen, zolang de EVC in ons land een soortgelijke plaats scheen te kunnen gaan innemen als de communistische vakcentrale CGT in Frankrijk, aanvaardde de CPN dit. Doch toen bleek dat zij deze functie niet - volgens communistische maatstaven - naar behoren kon vervullen, moest naar het oordeel van de partijleiding, worden overgegaan tot navolging van de methode van optreden van de communisten in Engeland. Deze opereren volgens partijrichtlijnen in de grote - socialistische - Britse TUC en hebben zich in verschillende daarbij aangesloten vakbonden in de bestuurscolleges weten in te dringen.

De Groot heeft tot nu toe tevergeefs getracht zijn volgelingen te bewegen de "Franse" weg te verlaten. De consequentie - namelijk de opheffing van de EVC - was voor velen en voornamelijk voor de EVC-bestuurders, niet te aanvaarden. Nu blijkt dat De Groot - zij het ook node - met inachtneming van het voortbestaan van de EVC-'58, althans de CPN-leden in en buiten de EVC-'58 de "Britse" wijze van werken wil doen navolgen. De communisten in ons land moeten namelijk trachten lid te worden van het NVV, de KAB en het CNV.

18 november 1958

VERTROUWELIJK

OVERZICHT VAN DE HOUDING VAN DE CPN INZAKE DE VAKBEWEGING.

In de partijbestuurszitting van 27, 28 en 29 oktober 1958 betoogde Paul de Groot, dat het "vakverenigingswerk" op het aanstaande partijcongres van de CPN in het middelpunt van de aandacht moet staan.

Een brochure, waarin naast het partijstandpunt over deze zaak ook een beschouwing wordt gegeven van de economische en politieke toestand in Nederland, zal als discussie-grondslag voor het congres worden gepubliceerd. "De Waarheid" van 6-11-'58 wijdt reeds aan deze brochure een artikel waarin over het vakverenigingsvraagstuk o.m. het volgende wordt opgemerkt:

Sinds de bevrijding hebben de communisten bijna geen deel uitgemaakt van het NVV of de confessionele vakbonden. De partijleiding heeft wel herhaaldelijk voor het deelnemen van de communisten aan het werk der Uniebonden gepleit, zoals zij ook met de meeste nadruk heeft gepleit voor een politiek van de EVC, waardoor deze er naar zou streven weer in het NVV te worden opgenomen.

Met deze onjuiste uitspraak over wederopneming in het NVV (de EVC heeft namelijk nimmer deel van deze grootste Nederlandse vakcentrale uitgemaakt) wil de partijleiding kennelijk aansturen op een hervatting van de arbeid zoals deze voor de oorlog door de Rode Vakverenigings Oppositie werd verricht. Deze RVO kon destijds worden beschouwd als de bundeling van de in verschillende bonafide vakbonden opererende communisten.

De visie van De Groot op de EVC.

De Groot heeft het de laatste jaren en ook nu weer doen voorkomen, dat voor het communisme in Nederland de oprichting van een eigen vakbeweging, i.c. de EVC, een fatale vergissing is geweest. Toch is de Eenheids Vak Beweging-EVB, (de oorspronkelijke naam van de EVC) in 1945 met medeweten en steun van De Groot tot stand gekomen. Zolang deze EVB-EVC nog een snelle opgang in ledental vertoonde en een machtspositie vormde tegenover de zich herstellende voor-oorlogse vakcentrales, werd geen woord van critiek over haar stichting geuit.

Zodra echter de groei tot stilstand kwam en vrij spoedig de EVC-aanhang verminderde, terwijl daarentegen de Uniebonden gestadig in ledental toenamen, veranderde de mening van De Groot. Vanaf 1946 streefde hij met behulp van de communisten in de EVC naar een aansluiting van deze organisatie bij het NVV.

Fusiebesprekingen vonden plaats, maar deze hadden, tengevolge van de uiteindelijke afwijzing van een samengaan door het NVV in februari 1947, tenslotte niet het door de CPN beoogde resultaat. Toch bleef De Groot zich verzetten tegen de instandhouding van de in betekenis steeds afnemende EVC. Jarenlang gingen een verbitterde CPN en EVC zich toen te buiten aan scherpe aanvallen op het NVV en zijn leden. Intussen veranderde de aard der op het NVV geoeffende critiek. Niet langer trof deze de gewone leden, maar uitsluitend de bestuurders. Zo moest de weg geëffend worden naar een "samenwerking van onder op". Via "eenheid van actie" moest uiteindelijk gekoerst worden op "eenheid van organisatie" tussen EVC-ers en NVV-ers. Verder dan het overnemen van deze leuzen kwam De Groot bij de EVC-leiding echter niet. Resultaten bleven overigens uit, omdat het NVV de parolen voor samenwerking volkomen negeerde. De EVC-bestuurders weigerden hunnerzijds medewerking aan het plan om de eenheid van organisatie desnoods geforceerd te bewerkstelligen door liquidatie van de EVC en overgang van haar leden naar het NVV. De in 1956 (kort voor het 18e partijcongres der CPN) door De Groot in discussie gebrachte wenselijkheid van liquidatie van de EVC, vond in de EVC en ook in de CPN zoveel weerstand, dat De Groot gedwongen werd tijdens het congres te verklaren: "elke gedachte aan liquidatie van de EVC is al schadelijk voor de partij".

Nadien heeft De Groot het echter zo voorgesteld dat niet hij doch anderen - t.w. Cor Geugjes en G. Geelhoed - deze onvoorwaardelijke opheffing van de EVC hadden gewild en daarmee de leden van de EVC tegen de partij hadden opgezet.

De leiders van de "oude" EVC (Brandsen c.s.) worden thans door De Groot uitgemaakt voor hardnekkige en bekrompen sectariërs die altijd het werken in het NVV hadden gesaboteerd. Hiermede werd - aldus "De Waarheid" van 6-11-'58 - de oude leninistische stelling bewezen dat rechts-opportunisme (waarvan deze

partij-opposanten tevens worden beschuldigd) en sectarisme twee kanten van dezelfde medaille zijn van een burgerlijke politiek. Brandsen wordt er van beticht te streven naar koninklijke goedkeuring voor de EVC, welke echter - volgens het CPN-partijbestuur - slechts kon worden verkregen wanneer de communisten er uit verwijderd zijn. Onder de leuze van volledige politieke onafhankelijkheid, brengt Brandsen zijn EVC zo in het vaarwater van de burgerlijke en reformistische vakverenigingen.

Richtlijnen voor intern gebruik inzake het werken in de vakbeweging en het oordeel van De Groot over de EVC-'58.

Heeft De Groot zijn oordeel over zijn tegenstanders scherp weten te formuleren, zijn mening over de EVC-'58 zet hij minder duidelijk uiteen. Wat hij met deze organisatie voorheeft is in bijzonder vage woorden gesteld. Gebleken is dat er in de CPN en in de EVC te dien aanzien grote verwarring heerst.

In een periode, waarin de EVC-'58 nog alle zeilen bij moest zetten om nationaal en internationaal de strijd tegen de "oude" EVC ten eigen gunste te beslissen en vooruitlopend op de congresbesprekingen van het vakbewegingsvraagstuk, tracht De Groot evenwel nu reeds een nieuwe koers voor zijn volgelingen te bepalen.

Het partijbestuur oefent namelijk de laatste tijd op de daarvoor in aanmerking komende partijleden een hernieuwde en versterkte aandrang uit, zich voor het lidmaatschap van een der bij het NVV aangesloten organisaties te melden. Leden of vertegenwoordigers van het partijbestuur geven daartoe in districts- en afdelingsvergaderingen instructies over de tactiek, die moet leiden tot versterking van de CPN-invloed in de vakbeweging. Van deze partijfunctionarissen wordt veel takt vereist om niet in conflict te komen met het kader van de EVC-'58. Oppositie tegen de partijtactiek ten aanzien van het werk in de vakbeweging zoals het verbondsbestuur van de "oude" EVC deze voerde, behoeft De Groot van de EVC-'58 niet in gelijke mate te duchten. Immers heeft de partijleiding over de in juni van dit jaar opgerichte EVC-'58 een praktisch volledig gezag.

Het is echter niet denkbeeldig dat ook de leden van de EVC-'58 zich zullen beroepen op de uitspraak: "elke gedachte

aan liquidatie van de EVC is al schadelijk voor de partij". Ten overstaan van de partijgenoten kan moeilijk worden uiteengezet dat dit slechts een door de nood afgedwongen gelegenheidsfrase was. Het is gebleken, dat het optreden van de partijbestuurders bij hun instructie over het werken in de vakbeweging, hier en daar al tot verwarring en ongerustheid heeft geleid.

In een aantal gevallen werd, uitgaande van de stelling dat ter bereiking van de brede massa het werken in het NVV belangrijker was dan het blijven in de EVC-'58, gewezen op de noodzaak zich aan te sluiten bij een NVV-bond. Hieraan werd echter direct toegevoegd dat dit geenszins moest lijden tot liquidatie van de EVC-'58. Overgang van de EVC-'58 naar het NVV zou pas realiteit kunnen worden, wanneer in het NVV de "vakbondsdemocratie" naar communistische opvattingen genoegzaam was hersteld.

In andere gevallen werd er evenwel op gewezen, dat ter verkrijging van het lidmaatschap van het NVV, de betrokkenen zo nodig tijdelijk als lid van de CPN moesten bedanken. Bovendien moest ook al kon de EVC-'58 momenteel niet zonder meer aan de kant worden gezet, geleidelijk naar haar opheffing worden gestreefd. Kleine EVC-'58 afdelingen moesten worden opgeheven en de leden daarvan dienden zich bij de Uniebonden aan te sluiten.

Openlijke bespreking van het vakbewegingsvraagstuk.

Het is niet waarschijnlijk dat het verslag in "De Waarheid" over de brochure veel opheldering voor de leden heeft gebracht. "De Waarheid" van 7-11-'58 zegt namelijk over het vakverenigingsvraagstuk o.m.:

"Onze partij moet gaan deelnemen aan het NVV en de andere vakorganisaties om daarin mee te werken aan het verwezenlijken van de eisen en doeleinden van de arbeidersklasse".

"Het vraagstuk is niet, of de Uniebonden thans beantwoorden aan wat een klassebewuste vakbeweging moet zijn en ook niet wat ons oordeel over de besturen is. De Uniebonden zullen zijn wat de arbeiders er van zullen maken".

"De oude sectarische slagzin over de grafkelders van het NVV moet steeds en steeds weer ontrafeld en weerlegd worden. Evenals de verouderde opvatting over de Katholieke en Christelijke vakbonden, bij wier leden het klassebewustzijn zich snel ontwikkelt, ondanks alle dogma's en encyclieken".

"De betekenis van het deelnemen van onze partij aan de Unievakbonden is, dat zij de weg naar de brede arbeidersmassa gaat betreden in een tijd, waarin dit aan de dringendste behoeften van die massa beantwoordt en de objectieve omstandigheden hiervoor gunstig zijn".

"Deze weg naar de brede massa betekent geenszins dat onze partij liquidatie van de EVC-'58 nuttig acht. De EVC-'58 bestaat uit strijdbare en klassebewuste arbeiders. Zij vormt in de huidige situatie een belangrijk steunpunt voor de actie voor het arbeidersbelang".

"De rol van de klassebewuste EVC-arbeiders als steunpunt van de vakactie zou nog veel vruchtbaarder zijn, wanneer zij die in het raam van het NVV zouden kunnen vervullen dan er buiten".

"De partij is met de EVC-'58 van mening dat haar streven naar organisatorische eenheid in het NVV krachtig moet worden voortgezet".

Duidelijker dan in deze partijverklaring, werden de bedoelingen van De Groot met de communistische vakorganisatie destijds uitgesproken door Harry Verhey. In november 1957 verklaarde deze namelijk: "De EVC is geen doel op zichzelf, zij is een tijdelijk verschijnsel zolang de organisatorische eenheid met het NVV nog geen feit is". Deze uitspraak, welke het conflict in de EVC sterk beïnvloedde en verscherpte, heeft De Groot thans niet willen overnemen. De CPN-leiding heeft zich beperkt tot het verstrekken van duidelijke richtlijnen voor de eigen partijgenoten.

Herhaaldelijk wordt immers - ongeacht het lot van de EVC-'58 - nadrukkelijk vastgesteld, dat de plaats der communisten in de "uniebonden" ligt. Zij dienen dus uit de EVC te treden en lid te worden van NVV, KAB en CNV.

Anders dan tot nu toe is namelijk inzake het werken van communisten in de vakbeweging buiten de EVC, het werkterrein niet beperkt tot het NVV, doch worden ook de beide confessionele vakorganisaties hierin betrokken.

Conclusies.

Daar De Groot gemakkelijker dan voorheen kan beslissen over het lot van de communistische vakbeweging is het mogelijk dat hij thans zijn plannen inzake het opereren in de "Uniebonden" tot een bepaalde uitvoering kan doen komen. Het is dus waarschijnlijk, dat in sterker mate dan voorheen CPN-ers zullen trachten in de bonafide vakorganisaties binnen te dringen.

Hoewel hij zijn plan tot opheffing van de EVC-'58 wel nimmer zal loslaten, zal De Groot vermoedelijk tot de overtuiging zijn gekomen dat deze liquidatie thans onmogelijk en zeker ongewenst is.

Toch zal de EVC-'58, waarbij de door hun plaatselijke bekendheid voor penetratiewerk ongeschikte CPN-ers aangesloten blijven, in betekenis en kracht gaandeweg afnemen en tenslotte voornamelijk dienen als opvangcentrum van wegens hun "politieke misdragingen" geroyeerde leden van de "Uniebonden" en tevens als organisator van het werk van de bekende communistische actiecomité's.

Daar de EVC-'58 op den duur aan organisatorische uitbouw en ledenwerving wellicht minder aandacht zal gaan besteden, kan dit mogelijk een gunstig effect hebben op het voortbestaan van de "oude" EVC (Brandsen c.s.). Desondanks is het twijfelachtig of Brandsen er in zal kunnen slagen zich met zijn organisatie staande te houden.

18 november 1958